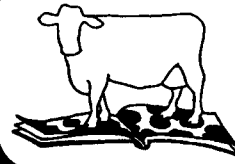

שונות ומשונות

פינת הלשון

אבקת אַנְתֵרַקְס ≠ קמח פחמים

אגב כך, מילון אבן-שושן מביא שם עברי נוסף לאנתרקס, כמעט תרגום מילולי – פְחָמָת.

זכור לי מקרה של גחלת – שאז כבר נקראה גְמֻרָת, והמבין יבין – ברפת גניגר בשנת 1966. אז כבר הפסיקו את החיסון התקופתי השנתי כנגד החידק האלים. כך קרה, שמבכירה בריאה וחזקה לכל הדעות פתאום מתה בלי הודעה מוקדמת. רופא "החקלאית" דר' רמי ארבל היה מודאג והזהיר שלא נגע בבהמה ומיד ושלחה דוגמת דם לשו"ט. התשובה היתה חד-משמעית: גמרת! הנחיות הרופא היו ברורות, לקבור את הבהמה בשלמותה ובלי לנגוע בה בעומק שני מטרים, לכסותה בסיד ולסתום הכל באדמה מהודקת, תוך אוהרה שאף פעם לא נחפור באזור זה.

בד בבד התחלנו למדוד את החום לכל הפרות והגידול בסככות שהיה להם מגע עם תשתית השטח המרופד. מדדנו חום במשך כשבועיים וכל אחת שהיה לה חום, טופלה במשך כמה ימים באנטיביוטיקה, עד שהבריאה ולא היו יותר מקרים. לא זכור לי בוודאות, שאחרי מקרה זה שוב הוקפד על חיסון תקופתי כסדרו מטעם השו"ט.

בכל זאת יש לתהות, מניין הגיעה המחלה פתאום לרפת שבמשך עשרות שנים לא קנתה בקר מן החוץ?! אחרי איסוף מודיעין קצר התברר, שגם בעדר של רפת מזרע היה מקרה, או יותר (?) של המחלה. חשד התעורר שמא היה גורם משותף לשני המוקדים. קרוב לוודאי מקור הזיהום היה בתשתית המרפץ. במקרה באותה עונה היה צורך בשני המשקים להוציא

שנים רבות לפני ששמעתי את המונח אנתרקס בתור מחלה, ידעתי רק שזה מין פחם שחור ומבריק, הטוב שבין פחמי החימום שנקרא בפי העם אנתרציט. באירופה ובעוד מקומות, יש להניח מי שרצה בחימום הדירה, או לצורך בישול, בלי עשן בכלל – בחר באנתרציט, אמנם במחיר מעט גבוה מזה עבור פחם נחות, כגון לינגיט (פחם חום), שלא להזכיר כלל חומרי הסקה כמו עץ או כבול.

מקור המילה anthrax ביוונית וכוונתו לפחם בוער (גחל, גחלת), שמשמש בכמה מובנים, כפי שמביא המילון של נְבֶסְטֵר: 1. בשם כרבונקל, הווה אומר גידול ממאיר; 2. אבן יקרה בזמן העתיק בצבע אדום זוהר ויתכן נראה לוחט כמו הגידול; 3. זה השם הלטיני של חידק הגחלת כפי שנמצא בדם אנשים שנפגעו בקדחת הטחול; 4. אותה מחלה מדבקת של בקר וצאן העלולה לעבור לבני-אדם באמצעות מגע עם פצע פתוח או על ידי הרכבה בחידק מוחלש לצורך חיסון.

an'thrax, n.; pl. an'thrá-cēs. [Gr., a burning coal.]

1. A carbuncle; a malignant ulcer.
2. A gem of the ancients, probably identical with the carbuncle.
3. A microscopic bacterial organism, *Bacillus anthracis*, found in the blood of persons affected with splenic fever.
4. An infectious disease of cattle and sheep, which may be transmitted to man by inoculation: splenic fever.

anthrax; splenic fever

- f charbon; fièvre charbonneuse; charbon bactérien; sang de rate; anthrax
e carbunco; fiebre carbuncosa; carbunco bacteridiano; bacera
d Milzbrand; Milzbrandfieber; Anthrax

את הרפד העמוק וכפי הנראה גם דאגו למלא את החסר בגובה התשתית באדמת בזלת מהודקת היטב, לפני הכנסת הפרות על ריפוד נקי. ובמקרה כריית הבזלת והובלתו בוצעה מאותה מחצבה ובאותן משאיות.

ידוע שהנבגים (spores) של חידק הגחלת/גמרת/אנתרקס נשמרים רדומים בקרקע במשך כמה עשרות שנים. חפירה מיכנית או שטפון עלולים לגלות את הנבגים ולהוליכם למקומות בהם מסתובב בקר או צאן. סיפרו שהיו מקרים כמעט מדי שנה בקרב עדרי הבדואים שרעו בשפך נחל שורק וההנחה היתה, שעם שטפונות החורף בהרי ירושלים, גם נגרפו כמה נבגים רדומים לכיוון המישורים. החיסון התקופתי היה חובה. מרדכי מלען

מכתבי קוראים...

לעמיתה למקצוע אן!

עם קריאת מאמריך ('משק הבקר והחלב מס' 294, עמ' 49-50) עלו בי מחדש הרגשות שהרגשתי לפני שלוש שנים עם העברת הפרות לקיבוץ מירב לשם איחוד הרפתות בין קיבוצי כפר רופין ומירב.

עם המעבר למצב החדש מצאתי אתגרים נוספים בהמשך: גידול בני הבקר והעגלים והעגלות שנשארו בכפר רופין, בנוסף ליונקיה בה אני עובדת כבר 25 שנה. אני מקווה שגם את תמצאי עניין חדש בתעסוקתך החדשה.

בברכה ובהצלחה
בתיה שוורץ
כפר רופין

12.12.2001

...מילה טובה על נועה

כמי שנחשב לא פעם כמבקר חריף של המערכת, שהיה שותף לכמה מאיפיוני תוכנת "נועה" הראשונית וגם היתה אצלו לנסיון והתאכזב - ברצוני לשבח את אלה שעוסקים היום בפיתוח תוכנת "נועה•נטע" ובמיוחד את בועז חנוכי, שמאז שלקח על עצמו את ניהול הפרויקט, התוכנה שופרה ושונתה באופן משמעותי.

"נועה" נותנת ותיתן שליטה, בקרה ואחידות רב-מערכתית. לדעתי, תוכנה זאת תהיה לכלי עוז רבי-השפעה לרפתן הישראלי שאת פירותיה של תוכנה זאת בשנים הקרובות.

בברכה
זאביק עדיני
רפת מעל"ה

3.12.2001